

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Felelős szerkesztő és kiadó: SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr. KIADJA: A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYLETE.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, XIV., Thököly-út 39. Telefon 297—069.

Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári csekk számlája: 41.951.

Szemelvények a végrendelezési jogból.

Általános panasz, hogy a jogszabályok túlméretezett termelése a jogbiztonság rovására történik, s hovatovább nemcsak a jogtudományokkal nem foglalkozó nagyközönség, de magát a jogot hivatásszerűen művelő gyakorlati jogászok is elvesztik tájékozóképességüket. Midőn bizonyos megértéssel állapítjuk meg, hogy a mai kusza gazdasági viszonyok és rendkívüli politikai helyzet gyakran teszik szükségessé ugyanazon jogviszonyok újabb és újabb szabályozását, meg kell állapítanunk azt is, hogy legfelsőbb bíróságaink jogszabályalkotó határozatai napról-napra nagyobb jelentőséget nyernek.

Allandó változás közben ugyanis fokozott szükségét érezzük legfelsőbb bíróságaink hatékony jogszabálykonzerváló gyakorlatának és ezért mind érzékenyebben érint minden oly ítéleti megállapítás, mely az életviszonyok kényszerítő ereje nélkül, tehát látszólag indokolatlanul tör át tételes törvénybe öntött jogszabályokat, sőt gyakran jogelveket is. Egy-egy ilyen ítélet az egyébként is agyonszabályozott jogéletünket még bonyolultabbá és még áttekinthetlenebbé teszi.

Nem hallgathatjuk tehát el, hogy ily kételkedő hangulatban olvastuk a Kúria alább ismertetett ítéleteit.

1.

„Az öröklési szerződés visszavonásának módját a törvény nem szabályozza s így az öröklési szerződésekre is alkalmazandó az az általános jogelv, hogy a szerződő felek a szerződést közös megegyezéssel, minden alakítás nélkül, és nemcsak írásban, szóval tett nyilatkozattal, de ráutaló tényekkel hallgatólagosan is hatálytalaníthatják.“ (K. P. I. 1493/1940.).

Hirkó Boldizsár dr.: Szemelvények a végrendelezési jogból.

Barcs Ernő dr.: Örökösödési ügyekből származó közjegyzői díj- és költség követelések adóztatása.

Közlemények.

A felsőbb bíróságok vezetőinek újévi megnyilatkozásai.

Kitüntetések.

Áthelyezés.

A budapesti kamara közgyűlése és társasvacsorája.

Új közjegyzői állások.

Az Országos Egylet közgyűlése.

Bírói és ügyvédi vizsgák 1940-ben.

Közjegyzők névalírásának módja külföldi használatra szánt okiratokon.

Telekkönyvi szemlét csak „személyesen(!)“ lehet kérni.

A rendes telekkönyvi eljárási jogszabályok egységes szerkezetbe foglalása.

Meghívó.

Állásközvetítések.

Kihirdetett törvények.

Rendeletek.

Joggyakorlat.

Magánjog.

A Kir. Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének közleményei.

De lege lata a Kúriának teljesen igaza van. Az 1876:XVI. t.-c. az öröklési szerződések hatálytalanításának alakjáról nem intézkedik.

Komoly aggályaink vannak azonban a tekintetben, hogy ez az ítéleti megállapítás de lege ferenda is megfelelné a jogszabálynak.

Mindenek előtt: bene docet, qui bene distinguit.

A Kúria az öröklési szerződés hatálytalanításának minden elképzelhető alakját azonosan bírálja el. Tudjuk viszont, hogy a hatálytalanítás lényegében kétféleképpen történhetik, úgymint alakszerűen és alakszerűtlenül.

Az alakszerű hatálytalanítás: írásbeli visszavonó nyilatkozat (általában visszavonás), új öröklési szerződés alkotása, míg alakszerűtlen ügyletek rendszerint a ráutaló tények, megsemmisítés, stb. Jelen esetben az alakszerű hatálytalanításhoz tartozó írásbeli visszavonás esetéről beszélünk. (Tévedések elkerülése végett alkalmaztuk az írásbeli visszavonás megjelölést, jóllehet, öröklési szerződésről lévén szó, más alakszerű visszavonás, mint írásbeli, el sem képzelhető és visszavonás alatt, hasonló okból, általában kétoldali ügyletet értünk.).

A közölt ítélet szerint az öröklési szerződést a felek, mint minden szerződést, minden alakiség nélkül, írásban is visszavonhatják. E megállapításnak megfelelően a Kúria az öröklési szerződés írásbeli visszavonását alakszerűtlen ügyletté degradálta.

A Kúriának igaza lenne, ha az öröklési szerződés kizárólag kétoldali ügyletből állna, azaz egyszerű szerződés volna.

Azonban azt hiszem nem tehető vitássá, hogy az öröklési szerződés nem csupán szerződés, hanem végintézkedés is, sőt par excellence végintézkedés, melyben két elem, úgymint: 1. a végintézkedési és 2. a szerződéses elem vegyül össze.

Alkotásához nem csupán a szerződések kötéséhez szükséges anyagi és alaki jogi, hanem lényegesen több, a végrendelet alkotásához megkívánt feltételek szükségesek. (1876:XVI. t.-c. 33. §.).

Ha figyelembe vesszük, hogy minden végintézkedés alakszerű hatálytalanításához, azaz visszavonásának érvényességéhez, mint lényegében új végrendelet tételéhez a végrendeleti törvény 35. §-a szerint végrendeleti alakosságok szükségesek, továbbá, hogy az öröklési szerződés kétoldali jogügylet formájába öntött írásbeli végintézkedés,

arra a megállapításra kell jutnunk, hogy az öröklési szerződés alakszerűtlen, írásbeli formában tett nyilatkozattal való hatálytalanítása hatályon kívül helyezhette ugyan az ügyletben volt szerződési elemet, tehát megszüntethette a szerződési kötöttséget, de teljes épségben fenntartotta a végrendelezési elemet.

A végrendeleti elem írásbeli visszavonásához ugyanis végrendeleti alakosságoknak megfelelő formára lévén szükség, lényegében nem történhetett más, mint a szerződési elem kivonása következtében a kétoldali jogügyletből, azaz szerződésből, egyoldali ügylet, úgymint egyszerű végrendelet lett. (Hasonló okfejtés alapján ugyanerre az eredményre jutott: Unger (Österreichischers Erbrecht), Hartmann (Erbverträge) és Kern).

Ha azonban az ügyletet egységesen bíráljuk el, mint ahogy szerény véleményünk szerint másként nem is lehet, ha továbbá nem yeszítjük szen:

elől azt az egyszerű logikai megállapítást, mely indokot sem talál ennek a kétségkívül ünnepélyes végrendeletnek (Zalán: Végintézkedések kellékei) lényegesen enyhébb elbírálására, mint a legegyszerűbb kiváltságos végrendelet visszavonására, ha végül emlékezetünkbe idézzük azt az eddigi gyakorlatot, mely az öröklési szerződés egyszerű módosításához is előírta az alkotási forma kellékeit (J. H. III. 345.), — úgy arra a megállapításra kell jutnunk, hogy az öröklési szerződés alakszerű hatálytalanításához végrendeleti forma szükséges.

Miután pedig szóbeli öröklési szerződést jogunk nem ismer (K. 4705/1928) öröklési szerződést írásban, írásbeli végrendeleti alakosságok nélkül nem lehet visszavonni.

Még közelebbről érinti a kir. közjegyzői kart a Kúria következő ítélete:

2

„A közjegyzői okiratnak az a tartalma, hogy az előtte megjelent fél végakarátának okiratba foglalása végett a közjegyzőt megkereste, más szavakkal ugyan, de lényegében az 1874:XXXV. t.-c. 82. §-ának a) pontjában megszabott kellékeknek megfelelően bizonyította, hogy a végrendelező a közjegyző előtt végakarátát személyesen jelentette ki. A kijelentésnek módja egyébként a közjegyzői okiratba foglalt végrendelet alaki érvényessége tekintetében közömbös, mert a hivatkozott törvényhely csak azt követeli érvényességi kellékül, hogy a végrendelező személyesen, tehát nem más személy útján jelentse ki végakarátát a közjegyző előtt, így tehát ha örökhagyó nem is személyesen adta át a közjegyzőnek a végrendeletének tervezetét tartalmazó iratot, a közjegyzői okiratba ennek a tervezetnek alapján felvett végrendelet a hivatkozott törvényhely által előírt érvényességi kellékeknek megfelelt akkor is, ha a kir. közjegyző örökhagyó személyes nyilatkozata alapján meggyőződött az átadott irattal egyező, illetve a közjegyzői okiratba felvételre kívánt valódi végakaratról. Így a közokiratnál szemben az ellenbizonyításra jogosult feleket terhelte annak bizonyítása, hogy örökhagyó a közjegyző előtt nem jelentette ki végakarátát, vagy végakarátául nem jelentette ki, amit a közjegyző örökhagyó végrendeletként okiratba foglalt.“ (K. P. I. 576/1940.).

A közölt ítéletből rekonstruált tényállás szerint a jogvita jelen esetben akkörüli forgott, hogy nem a végrendelező által átadott tervezet után készült közvégrendelet megfelel-e a törvény rendelkezéseinek akkor, midőn a végrendeletből nem lehet megállapítani, hogy a végakaratot tartalmazó tervezetet végrendelező szóval is előadta volna a közjegyzőnek. Egyszerűen és röviden: elő kell-e adni szóbelileg is a végrendeleteket a végrendelezőnek, vagy nem?

A kérdést a Kúria eddigi gyakorlatának és az élő jogszabálynak megfelelően döntötte el, midőn kimondotta, hogy a végakaratot tartalmazó kijelentés módja közömbös, azaz a végakarát szóbeli előadása a végrendelet alkotásának nem érvényességi kelléke.

E megállapítás gondolatmenetét érdemes és hasznos követni.

A közvégrendelet alkotásának alakosságait köztudomásulag nem az 1876:XVI. t.-c., hanem az 1874:XXXV. t.-c. rendelkezései szerint kell elbírálni.

A közjegyzői törvény 82. §-ának a) pontja szerint pedig csupán azt kívánta a törvényhozó, hogy a végrendelező személyesen (tehát nem szóbelileg) jelentse ki végakarátát a közjegyző előtt. (Elírásnak kell tekinteni a kúriai ítéletnek a 82. §. a) pontjára történt hivatkozását. A törvény rendelkezéseinek megtartása ugyanis nem az a), hanem a c) pont értelmében bizonyítandó.).

Igen természetes, hogy a személyes kijelentés leggyakrabban azonos a szóbeli közléssel, de nem minden esetben és nem feltétlenül.

Személyes kijelentés történhet akként is, hogy már előre elkészített írásbeli tervezetet nyújtunk át azzal, hogy ez közvégrendelet formájába foglaltassék, de miként azt a Kúria fentebbi ítélete igen helyesen megállapítja, történhet akként is, hogy harmadik személy (p. o. ügyvédünk) által átadott írásbeli tervezet alapján kérjük a közvégrendeletet elkészíteni.

Anélkül tehát, hogy a végrendelező végakarátát szóbelileg egy mondatral is közölné, alkothat valaki közvégrendeletet, feltéve, hogy egyébként a végrendelet alkotásához szükséges összes kellékekkel rendelkezik.

A közjegyzői gyakorlatban oly jelentős 80. számú teljesülési döntvénynek is tulajdonképen ez a gondolatmenet volt az alapja.

E döntvényben a Kúria lényegileg nem tett mást, mint a közvégrendelet alkotásának lényeges mozzanatait pontosan meghatározta. Ezek a mozzanatok (másszóval ügymenet) a már elkészített végrendelet felolvasásával kezdődnek és aláírásával érnek véget. A közjegyző aláírása a közvégrendelet ügymenetét záró utolsó aktus.

Tehát egyrészt a végakarát előadása, annak írásbafoglalása, mint az ügymenetet megelőző mozzanatok, másrészt a közjegyzői pecsét alkalmazása, az iverk összefűzése és egyéb közjegyzői ügy irodai teendők elvégzése, mint utólagos aktusok a közvégrendelet alkotásának törvényben megkívánt lényeges mozzanatain kívül esnek.

A végrendelező a törvényben megkívánt személyes kijelentést akkor teszi meg, midőn a felolvasott végrendeletet helybenhagyja. Egyéb szóbeli előadásra a törvény őt nem kötelezi. A kijelentés módja viszont közömbös.

Ez lényegében megfelel minden allograf végrendelet alkotásának, de megfelel a törvényhozó szándékának és az elérni kívánt célnak is. Ha ugyanis írásbeli magánvégrendelet tételénél nem kívánja meg a törvény, hogy a tanúk a végrendelező akaratának szóbeli előadását és annak írásbafoglalását végig assistálják, teljesen indokolatlan lenne ezt a hiteles személy készítette végrendeletnél, azaz a közvégrendeletnél előírni. (Szóbeli közvégrendeletet a magyar jog nem ismer.).

Végül meg kell említenem, hogy e kérdés jogirodalmunkban gyakori vitáknak képezte alapját, sőt a legmodernebb örökjogi szakirónk: Dr. Zalán Kornél sem osztja mindenben az előző álláspontot, azonban a Kúria évtizedek óta ragaszkodik a törvény szigorú grammatikai és logikai értelmezése alapján teremtett fenti gyakorlatához.

Hirkó Boldizsár dr.
kir. közjegyzőhelyettes.

Örökösödési ügyekből származó közjegyzői díj- és költség követelések adóztatása.

Mind gyakrabban merülnek fel panaszok amiatt, hogy egyes adó-kivető hatóságok a kir. közjegyzők kereseti adójának alapjául szolgáló tiszta jövedelem megállapításánál a nyers bevételhez számítják a kir. közjegyzőknek az örökösödési ügyekből származó, bíróilag megállapított, de ki nem fizetett díj- és költségköveteléseit is.

Az adó-kivető hatóságoknak ez a törvényes alappal nem bíró eljárása nyilván az 1940. évi XXII. t.-c. 18. §-ának és a 160.000/1940. VII. P. M: számú rendelet 4. §-ának téves értelmezésére vezethető vissza.

Már pedig, ha a most idézett törvény és rendelet vonatkozó szakaszait figyelmesen elolvassuk, minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy e szakaszok a kereskedőknek, vállalkozóknak és iparosoknak — nem pedig a kir. közjegyzőknek fentemlített követeléseire vonatkoznak.

A törvény és a rendelet ugyanis az adózónak „üzletéből, üzeméből“ eredő nyersbevételéről szól; az áruszállítás, vagy munkateljesítés ellenértékének hitelezés folytán keletkezett követelésének a nyersbevételhez való hezszámításáról rendelkezik. Ugyanezt rendeli a „könyvkövetelésekre“ és az „üzletév“ folyamán be nem váltott, vagy le nem számított váltókból eredő követelésekre vonatkozólag s ugyanitt az adózó „üzletfelei“ által engedményezett követelésekről is szól.

A kir. közjegyzőknél sem „üzletről“, sem „üzemről“, sem „áruszállításról“, sem „könyvkövetelésekről“, sem „üzletévről“, sem „üzletfélről“ beszélni nem lehet és a dolog természeténél fogva arról sem lehet szó, mintha a közjegyző az örökösödési ügyekben bíróilag megállapított de ki nem fizetett díjait és költségeit önszántából hitelezné.

Nyilvánvalóan a törvény félremagyarázásából fakad és a törvény szellemével ellentétes tehát az adóhatóságoknak az a sérelmes eljárása, hogy a kir. közjegyzők ki nem fizetett hagyatéki díj és költségköveteléseit a nyersbevételhez számítják.

A kir. közjegyzők ugyanis az örökösödési ügyekben törvényen alapuló közmegbízásból járnak el. Az örökösödési ügyeket a reájuk ruházott bírói hatáskörükben még abban az esetben is kötelesek elintézni, ha díjaikat és költségeiket ki nem fizetik.

Az ügyek igen nagy százalékában az örökösök a közjegyző díját és költségét megfizetni nem tudják. A ki nem fizetett díjak legnagyobb részéről a kir. közjegyző kénytelen lemondani, mert a közjegyzői díjakat rendszerint a hagyatékot terhelő és elsőbbséggel bíró köz- és egyéb tartozások megelőzik.

A kir. közjegyzők ezeknek a hátralékos követeléseknek behajtását meg sem kísérlik, mert egyfelől antiszociálisnak tartják a szegényebb néposztályt fölösleges végrehajtásokkal zaklatni; — másfelől a közjegyzői kart és az intézményt megóvni kívánják attól, hogy ily fölösleges végrehajtásokkal a jogkereső közönség ellenszenvét váltsák ki, és ezzel a köz-

jegyzői karnak megbecsülését és tekintélyét — különösen a falusi kisemberek körében aláássák.

Az 1940. évi XXII. t. c. igen nagy számban tartalmaz szociális megértésből fakadó rendelkezést. Nem tételezhető fel tehát a törvényhozóról, hogy egyfelől az adózás alapelveivel ellentétben a kir. közjegyzőket olyan összegek után is megadóztatni kívánta volna, amelyhez soha hozzá nem jutnak; másfelől az sem állhat a törvényhozó szándékában, hogy az alapítvány megadóztatás elhárítása végett a kir. közjegyzőket arra, — a kisemberek érdekét sértő és antiszociális ténykedésre — kényszerítse, hogy a soha be nem hajtható követelésük után kivetett adó törlése végett kénytelenek legyenek önmaguknak még fölösleges költséget, a közjegyzői intézménynek pedig erkölcsi kárt okozva, — a végrehajtási eljárást lefolytatni csak azért, hogy nemleges jegyzőkönyvvel, vagy sorrendi végzéssel igazolják, hogy követelésük behajthatatlan.

A kir. közjegyzők kereseti adójának alapjául a pénztárkönyvük szerint mutatkozó tiszta bevétel szolgál, amelyben a netán befolyó hátralelő hágyatékátárgyalási díj és költségkövetelések is szerepelnek. Ezek a követelések tehát adóztatás alá akkor kerülnek, amikor tényleg befolyanak.

A m. kir. Közigazgatási bíróság 432/1936. számú végzésében is kimondta, hogy „a követeléseket a pénztárkönyvben a nyersbevételekhez nem kell hozzáadni, s azok nyersbevételeknek csak akkor tekinthetők, ha tényleg befolytak.“

Ez a ma is fennálló törvényes helyzet. Minden ezzel ellenkező gyakorlat a törvény rendelkezéseibe és szellemébe ütközik és abban gyökerét nem találja.

Barcs Ernő dr.
kir. közjegyző.

Közlemények.

A felsőbb bíróságok vezetőinek újévi megnyilatkozásai.

A magyar jogéletnek valóságos eseményei a felsőbb bíróságok évnyitó ülésein a bíróságok vezetői részéről elhangzott beszédek. A legmagasabb bírói poleon a szavaknak különös súlyuk van. Azok messze hangzanak. S rendszerint a megnyilatkozások értékénél fogva is indokolt, hogy ezekről az újévi megnyilatkozásokról különösen a jogszolgáltatás munkásai minél szélesebb körben szerezzenek tudomást.

Törekly Géza dr. titkos tanácsos a m. kir. Kúria elnöke, a Kúria teljes ülésén tartott beszédében Mátyás király születésének ötszázadik évfordulója alkalmából a nagy király törvényeiről emlékezett meg. Majd részletesen foglalkozott a mai rendeleti jogalkotás és a keret törvényhozás rendsze-

rével. Különböző felhatalmazási törvények — mondotta — a jogalkotás munkájából egyre nagyobb részt ruháznak át a kormányzatra. Vannak, akiknél a rendeleti jogalkotás túltengése állandó panasz tárgya. Mások, mint szükséges rosszal számolnak vele. Újabban azonban egyre erőteljesebben jelentkezik az a felfogás, amely helyesnek és kívánatosnak tartja, hogy a parlament tevékenysége csupán a jogszabályok elvi kereteinek lefektetésére szorítkozzék, a keretek kitöltése azonban a kormányzatra bízassék. Rendkívüli körülmények indokolhatják, hogy a gyorsan változó életviszonyokat rendező jogszabályok a mindennapi követelményekkel gyorsabban számolni tudó rendeleti jogalkotás útján lássanak napvilágot. Fontos körülmény azonban, hogy a kerettörvények rendszere csupán azokon a jogterületeken uralkodjék, ahol az életviszonyok valóban gyorsan változnak. Így főként a gazdasági élet terején és fontos követelmény az is, hogy a rendeleti joganyag ne érvényesüljön az állampolgári alapjogoknak túlzott rovására. Az évnyitóbeszéd a továbbiakban a rendőri büntetőbíráskodás kérdéseivel foglalkozott. Felvetette azt a kérdést, vajjon ez a hatósági működés nem kezdi-e túllépni a maga természetszerű kereteit? Az állami beavatkozás rendszere ugyanis a szabályok és tilalmak rengetegét teremtette meg és megszegésükhöz súlyos büntetési tételek és nagyjelentőségű mellékkövetkezmények fűződnek. A kihágások nagy része eléggé bonyolult ténybeli és jogi elemekből tevődik össze. Ezért kérdéses: nem érkezett-e el az ideje annak, hogy a büntetőbírók és közigazgatási hatóságok terejüket alaposabban határolják el?

A budapesti kir. ítélőtábla évnyitó teljes ülésén Alföldy Dezső dr. elnök tartott beszédet. A polgári és büntető perek csökkenésének okával foglalkozott s azt legfőképpen a rendkívüli viszonyokban látja, amelyek a pereskedésekre gátlólag hatnak. Ezzel szemben sajnálatos, sőt aggasztó tünetnek jelezte, hogy a házassági perek száma szaporodik, ami arra vezethető vissza, hogy az alsóbb néposztályban is mindinkább elterjed a házasság felbontására irányuló törekvés. Ha majd az emberiség lelkiületének a gyötrelmes viharzása el fog mulni — mondotta beszéde befejező részében az elnök, — hisszük, hogy az igazságon alapuló igazi béke világa fog megszületni, ahol Magyarország is megkapja a történelmi rendeltetésének megfelelő helyet a nap alatt. De a magyarság számára a szebb és jobb jövőt csak az hozhatja meg, ha az ország a rendnek, a nyugalomnak, a jogbiztonságnak, a közösség érdekeit szolgáló alkotó munkának és a lankadatlan szociális haladásnak az országa.

A m. kir. közigazgatási bíróság évnyitó beszédét Puky Endre elnök tartotta s ebben foglalkozott a magyar alkotmány alapvető kérdéseivel és a Szent Korona tanával. Kifejtette, hogy a Szent Korona tana a szentistváni gondolat erkölcsi tartalmából sarjadt és olyan egyetemes értékek csillognak benne, amelyekben tökéletes közbizalmi rendszert és tisztult etikai felfogást találunk. A magyar alkotmány méltán nevezhető a keresztény erkölcs gyakorlatilag alkalmazott rendszerének. Alkotmányformát nem lehet mesterségesen alkotni vagy megváltoztatni, mert az mindig a történelmi fejlődés eredménye. Ezért van az, hogy az erőszakos, a történelmi fejlődés eredményeivel nem számoló reformok mindig magukban hordják a reakció csiráit. Ha mégis alkotmányváltoztatásról van szó, a beavatkozás nem ter-

jedhet túl az egészséges fejlődés akadályának elhárításán. Európa története számos példával mutatja, hogy az olyan országokban, ahol a hatalomátruházás biztosítékok kikötése nélkül történt, az elfojtott erők könnyen szétfeszítették az alkotmányt. Ahol azonban a hatalomátruházás biztosíték mellett történt, az alkotmány a belső tartalomnak megfelelően formálódott át és mindig hű kifejezője volt a korszak erkölcsi értékének és színvonalának. *A Szent Korona a hatalom minden elemét magába foglaló egység*, egyformán forrása a minden állampolgárt megillető politikai jogoknak, minden állami funkciónak és magának a királyi hatalomnak is. A Szent Korona tana, mint tudományos rendszer és abszolút érték, alapjául szolgál minden lehető közjogi tudománynak. *Messze megelőzött minden külföldi közjogi elméletet, a magyar nép géniusza önmagából termelte ki* és ez mentette meg hazánkat annakidején a hűbériség szellemétől, ez akadályozta meg a rendiség szélsőségekké tagozódását és megakadályozta az uralkodói abszolutizmus kifejlődését. A Szent Korona tanának megvan az a rugékonysága, hogy *a nemzet fogalmában egybefoglalhatott nemre, fajra, vallásra való tekintet nélkül mindenkit*, aki a hazáért dolgozik. A nemzet a Szent Korona tanában olyan biztosítékot alkotott magának, amelyre a legnagyobb világválságokban is önmagába vetett hittel és nyugodt lelkiismerettel bízhatja mai és jövődő sorsát. Nagyon jó ezt tudnunk különösen ma, az idők méhében érlelődő alkotmányreformok előestéjén.

Kitüntetések. Magyarország kormányzója a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére *Angyal* Pál dr. egyetemi tanár és *Vladár* Gábor dr. kúriai tanácselnök, m. kir. titkos tanácsos, az igazságügyminisztérium törvényelőkészítő osztálya főnöke, jogtudósoknak a tudomány terén szerzett érdemeik elismeréséül a magyar Corvin koszorút adományozta. A magyar jogtudományt a Corvin koszorú tulajdonosai között eddig csupán *Erekly István* egyetemi tanár képviselte s így örvendetes, hogy a jogtudomány ennek az előkelő testületnek kebelében kiterjedtebb s különösen méltó személyek által való képviselésben részesül. — Magyarország kormányzója a m. kir. miniszterelnök előterjesztésére *Haller Károly* dr. és *Kaprinay Endre* dr. budapesti kir. közjegyzőknek a közélet terén szerzett érdemeik elismeréséül a m. kir. kormányfőtanácsosi címet adományozta.

Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter *Török Béla* dr. m. kir. kormányfőtanácsos, salgótarjáni kir. közjegyzőt saját kérelmére Kalocsára helyezte át.

A budapesti kamara közgyűlése és társasvacsorája. A budapesti kir. közjegyzői kamara 1941. évi rendes közgyűlését *március hó 29-én d. u. 6 órai kezdettel* az Országos Kaszinó földszinti nagytermében fogja megtartani. Ugyanott és ugyanaznap este társas vacsora lesz, amelyen résztvenni kívánók szándékukat legalább 3 nappal megelőzően közölnék *Joannovits Jenő* dr. kir. közjegyzővel, Budapest, XI., Horthy Miklós-út 59., mivel csupán az előre jelentkezők részére lehet terítéket biztosítani. A március havi rendes társas vacsorát 11-én szintén az Országos Kaszinóban fogják megtartani, ellenben az április havi társas vacsora elmarad.

Ehelyütt kell kiegészítenünk a kamara januárius havi társas vacsorájáról való közlésünket azzal, hogy azon az igazságügyminisztérium vezető

tisztviselői sorában az ott felsoroltakon kívül részt vett még *Zehery Lajos* dr. miniszteri tanácsos, egyetemi c. rk. tanár is.

Új közjegyzői állások. E közlöny 1940. 12. számában egész terjedelmében közöltük a budapesti kir. közjegyzői kamarának az igazságügyminiszterhez intézett, az újabban szervezett közjegyzői állások egy részének megszüntetése tárgyában kelt, részletesen megokolt felterjesztését. A felterjesztésnek gyors, de nem várt eredménye lett. Az igazságügyminiszter ugyanis három rendelettel összesen nyolc új állást szervezett. Vagyis megszüntetés helyett újabb szervezések. Szerencsére a rendeleteket nem kell megokolni. Ezeket az új szervezéseket ugyanis különösen Erdélyben, ahol még a közjegyzői ügyforgalmi viszonyok alig ismeretesek, megnyugtató módot megokolni alig lehetne. Viszont a kamarának az újonnan szervezett állások megszüntetésére vonatkozó felterjesztése minden vonatkozásban alaposan megokolt. Ilyen körülmények között a felterjesztésnek eredménye méltán keltett a karban aggódó meglepődést annál is inkább, mert két új szervezést az illetékes kamara nem véleményezett, az erdélyi szervezéseknél, nem működő ott még közjegyzői kamara, az 1874:35. t. c. 5. §-ának a kamara meghallgatására vonatkozó rendelkezése figyelmen kívül maradt. Az új rendszeresítéseket különben az alábbiakban ismertetjük:

A m. kir. igazságügyminiszter 9200/1941. I. M. számú rendeletével Monoron, 9800/1941. I. M. számú rendeletével pedig Kispesten második kir. közjegyzői állást rendszeresített. Az újonnan rendszeresített kir. közjegyzői állások szintén a budapesti kir. közjegyzői kamarához fognak tartozni. Mindkét helyen a két kir. közjegyző hagyatéki működési köre havonként váltakozva az illető kir. járásbíróóság egész területére terjed ki akként, hogy a már működött közjegyző a páratlan, az újonnan rendszeresített állásra kinevezendő közjegyző pedig a páros hónapokban elhalt örökhatályok ügyeiben jár el. — Ugyancsak az igazságügyminiszter 10297/1941. I. M. számú rendeletével a beszteceri kir. járásbíróóság területén Beszterce székhellyel, a dési és csáki-gorbói kir. járásbíróóság területén Dészékhellyel, a szászrégeni kir. járásbíróóság területén pedig Szászrégen székhellyel egy második, a szatmárnémeti kir. járásbíróóság területén Szatmárnémeti székhellyel harmadik, a nagyvárad kir. járásbíróóság területén Nagyvárad székhellyel negyedik, kir. közjegyzői állást rendszeresített, amelyek a kolozsvári kir. közjegyzői kamarához fognak tartozni. A dési kir. közjegyzők működési köre havonként váltakozva a dési és a csáki-gorbói járásbíróóság, a beszteceri, gyergyószentmiklósi, szászrégeni, szatmárnémeti és nagyvárad kir. közjegyzők működési köre havonként váltakozva a székhelyükön lévő kir. járásbíróóság egész területére terjed ki. A havi működési sorrendet a kinevező, vagy áthelyező okirat kelté, ugyanazon a napon kinevezett vagy áthelyezett közjegyzőknél pedig az életkor határozza meg.

Az Országos Egylet közgyűlése. A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egylete ez évi rendes közgyűlését előreláthatólag március hó 30. napján, a nyugdíjintézeti közgyűlést követően fogja megtartani. Az időpont tekintetében különben véglegesen a március 5. napjára egybehívott központi bizottsági ülés fog dönteni. A közgyűlésre külön meghívót fognak szétküldeni.

Bírói és ügyvédi vizsgák 1940-ban. Az egységes bírói és ügyvédi vizsgáló bizottság elé 1940-ben 637 kérelmet terjesztettek be, ezek alapján 626 vizsgát tartottak meg. Első ízben vizsgára jelentkezték 481-en, ezek közül a vizsgát sikerrel letették 368-an, ismétlő vizsgára jelentkezték 34-en, a vizsgát ezek közül sikerrel letették 18-an, pótvizsgára jelentkezték 111-en, ezek közül sikerrel letették a vizsgát 102-en. Összesen tehát 488-an képesítették, ezek közül kitüntetéssel 21-en, visszautasították 24 jelölt vizsgáját s pótvizsgára utasítottak 114 jelöltet.

Közjegyzők névalírásának módja külföldi használatra szánt okiratokon. Az igazságügyminiszter 243/1941. I. M. IV. szám alatt a budapesti kir. közjegyzői kamarához az alábbi rendeletet intézte:

„A budapesti kir. törvényszék elnöke 1940. El. XIV. A. 10/5. szám alatt hozzám tett felterjesztése szerint a kir. közjegyzői névalírások felülhitelesítése alkalmával azt észlelte, hogy az egyik budapesti kir. közjegyző helyettese az 1193/1940. szám alatt kiállított 2 drb., valamint az 1215/1940. szám alatt kiállított 3 drb. közjegyzői okiraton névalírása alatt a „zur Vertretung des kön. öff. Notars in Budapest“ (következik a közjegyző neve német sorrendben), stb. feliratú gummibélyegző lenyomatot használta. A kir. törvényszéki elnök véleménye szerint a kir. közjegyzőhelyettesnek ez az eljárása a fenti tárgyban 34119/1939. I. M. szám alatt kelt és az Igazságügyi Közlöny 1939. évfolyamának 10. számában a 324. lapon megjelent közleményben foglalt rendelkezésbe ütközik, amely rendelkezés célja a magyar állam önállóságának, felségjogának kidomborítása volt annak biztosításával, hogy a külföldi használatra szánt idegen nyelvű okiraton és fordításon a kir. közjegyző és kir. bírósági tolmács magyar volta azonnal kitűnjék. Erről a kir. törvényszéki elnök 1940. El. XIV. C. 32. szám alatt a Kamarát értesítette. A Kamara ezzel szemben 1472/1940. kk. számú válasziratában arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 34119/1939. I. M. számú közlemény csupán a kir. közjegyzők és közjegyzőhelyettesek névalírására vonatkozik, de nem a névalírás alá kiírt, gépelt, vagy bélyegzővel lenyomott és csak az aláíró személy foglalkozását, hivatali minőségét, helyettesi rendelvénnyel feltüntető idegen nyelvű szövegre is, amely a névalírás alatt alkalmazandó s a foglalkozást, hivatali minőséget, helyettesi rendelvénnyel feltüntető magyar szövegnek fordítása és, amelyben a neveket is az illető idegen nyelvnek és írásmódnak megfelelően kell kiírni, gépelt vagy nyomtatott szövegbe venni. Annak megemlítésével, hogy a kir. törvényszéki elnöknek a fentiekben ismertetett véleménye a szóbanlevő közlemény közzétételének célját helyesen juttatja kifejezésre és annak elkerülése végett, hogy a külföldi használatra szánt okiratokon az idegen nyelvű záradék után a kir. közjegyzők és közjegyzőhelyettesek neve a névalírásban magyarosan, a névalírás alá kiírt, gépelt vagy bélyegzővel lenyomott magyar szöveg idegen nyelvű fordításában pedig idegen írásmód szerint vagyis meg nem engedhetően kétféleképpen legyen feltüntetve, — ami bizonyos kétségekre is okot adhat különösen akkor, amikor a névalírás kevésbé olvasható, tehát az összehasonlítás nem vezet kétségtelen megállapításra, — a kérdéses közleményben hangsúlyozott egyöntetűség és egységes gyakorlat biztosítása érdekében felhívom a Kamarát, intézkedjék aziránt, hogy a Kamaránál bejegyzett kir. közjegyzők és köz-

jegyzőhelyettesek a külföldi használatra szánt okiratokra vezetett záradék szövegében a bélyegzővel lenyomott, géppel vagy kézzel írt szövegben is nevüket kizárólag a magyar írásmód szerint tüntessék fel“.

Ezt a rendeletet a kamara a Közlöny útján mihez tartás végett hivatalosan közzéteszi.

Telekkönyvi szemlét csak „személyesen(!)“ lehet kérni. Egy közjegyző írásbeli megkeresést intézett a gödöllői kir. járásbíróshoz hagyatéki ügyben, telekkönyvi szemle megküldése iránt. Nem kis csodálkozással vette kézhez a tkvi hatóság végzését, amely arról értesíti, hogy „*tkvi ügyekben írásbeli értesítés adásnak(?) helye nincs. Betétmásolatot vagy tkvi szemlét csak személyesen lehet kérni*“. Ehhez az eredeti, különleges és tételes jogszabályokkal összhangba alig hozható bírói felfogáshoz felesleges megjegyzéseket fűznünk legfeljebb azt, hogy a tarthatatlan álláspont revidálása esetleg revidáltatása iránt a megfelelő lépések megtételtek.

A rendes telekkönyvi eljárási jogszabályok egységes szerkezetbe foglalása Az igazságügyminiszter 44890/1939. I. M. III. szám alatt a kir. közjegyzői kamarához a következő rendeletet intézte:

„A kivételes telekkönyvi eljárások egységes szabályozása az 1938. XI. t. c. meghozatalával megoldást nyert. A kivételes telekkönyvi eljárások egységes szabályozásához hasonlóan tervbe vettem a különböző törvényekben és rendeletekben foglalt rendes telekkönyvi eljárási és végrehajtási jogszabályoknak egységes szerkezetbe foglalását és ezzel kapcsolatban a fennálló jogszabályok részletes átvizsgálását, valamint a telekkönyvi jog körébe tartozó és jogszabállyal nem szabályozott kérdések megfelelő szabályozását. A munkálatok előkészítése céljából felkérem a Kamarát, szíveskedjék tagjait felhívni arra, hogy a telekkönyvi eljárási és végrehajtási jog körébe tartozó jogszabályokra vonatkozó észrevételeiket és az egységes szabályozásnál érvényesíteni kívánt javaslataikat a Kamara útján 1942. évi március hó 1. napjáig hozzám terjesszék elő.“

MEGHIVÓ.

A Magyarországi Kir. Közjegyzők Országos Egyletének központi bizottsága

1941. évi március hó 5. napján (szerdán) d. u. 1/2 6 órakor Budapesten a budapesti kir. közjegyzői kamara hivatalos helyiségében (V., Gróf Tisza István-utca 16.)

rendes ülést tart,

melyre a központi bizottság tagjait ezennel meghívom.

Tárgysorozat:

1. Határozat az évi rendes közgyűlés megtartása és előkészítése tárgyában.
2. Folyó ügyek.
3. Esetleges indítványok.

Győr, 1941. február 20. napján.

Dr. Hanny Tódor sk., elnök.

Allást keres kir. közjegyzői irodába 18 évi gyakorlattal, jó bizonyítvánnyal, *gépíró- és kezelő*. Cím: Fazekas Sándorné, Kunszentmiklós, Kossuth Lajos-u. 10.

Vidéki kir. közjegyzői iroda gyakorlott *helyettest* alkalmazna. Címet a kiadóhivatal közöl.

Kir. közjegyzőhelyettes azonnali belépésre elhelyezkedést keres Budapesten, esetleg vidéken. Cím: dr. Nemes György kir. közjegyzőhelyettes, Szolnok, Gorove-utca 3.

Irodai teendőkben jártas perfekt *gépíró* több évi közjegyzői és ügyvédi irodai gyakorlattal elhelyezkedne. Cím: Varga Erzsébet, Pestszent-erzsébet, Erzsébet-utca 74. ajtó 11.

Kir. közjegyzőhelyettesek és jelöltek állásközvetítését a Magyarországi Kir. Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete végzi. Cím: Östör András dr. kir. közjegyzőhelyettes, titkár, Budapest, V., Berliini-tér 4.

Kihirdetett törvények:

az 1940. évi XXIX. t.-c. a szarvasmarhák törzskönyvelésének egységessé tétele tárgyában Rómában, 1936. évi október 14. napján kelt nemzetközi egyezmény becikkelyezéséről,

az 1940. évi XXX. t.-c. az 1941. évi népszámlálásról,

az 1940. évi XXXII. t.-c. az Ankarában 1938. évi november hó 2-án kelt magyar-iraki barátsági szerződés becikkelyezéséről,

az 1940. évi XXXIII. t.-c. a Yeniköyben, 1934. évi augusztus hó 25-én kelt magyar-afgán barátsági szerződés becikkelyezéséről,

az 1940. évi XXXIV. t.-c. a szellemi és kulturális együttműködés tárgyában Budapesten 1940. évi március hó 13. napján kelt magyar-német pótegyezmény becikkelyezéséről,

az 1940. évi XXXV. t.-c. az 1941. évi állami költségvetésről az 1940. évi augusztus hó 30-a előtti államterületre,

az 1940. évi XXXVI. t.-c. egyes igazságügyi szervezeti és eljárási kérdések szabályozásáról,

az 1940. évi XXXVII. t.-c. a büntető ítélethez fűződő hátrányos jogkövetkezmények korlátozásáról és megszüntetéséről,

az 1940. évi XXXVIII. t.-c. az egyes külállamokkal való kereskedelmi és forgalmi viszonyaink rendezéséről,

az 1940. évi XXXIX. t.-c. az egyetemi és főiskolai hallgatók felvételének szabályozásáról.

Rendeletek:

8850/1940. M. E. sz. Az egyesülési jog korlátozásáról szóló 8110/1939. M. E. sz. rendelet kiegészítése.

9300/1940. M. E. sz. A váltón alapuló visszkereseti jog elévülésének a Magyar Szent Koronához visszacsatolt felvidéki és kárpátaljai területekre vonatkozó újabb szabályozása.

9380/1940. M. E. sz. A visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen levő egyes vállalatok és vállalati érdekeltségek jogi helyzetének szabályozása.

9420/1940. M. E. sz. Az 1939. évi szeptember hó 2. napjával igénybevett kivételes hatalom újabb meghosszabbításának közhirre tétele.

65671/1940. I. M. sz. A Budapesten működő kir. közjegyzők számának és az örökösödési ügyekben őket megillető működési körnek megállapításáról szóló 4500/1939. I. M. számú rendelet módosítása.

189623/1940. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és a forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

160.000/1940. P. M. sz. Az egyenesadókra vonatkozó egyes törvényes rendelkezések módosításáról és kiegészítéséről szóló 1940. XXII. t.-c. III. fejezet 16., 17., 18., 20., 21., 23., 24. §-ainak és az V. fejezet 40. §-a (1) és (2) bekezdésének, valamint 43. és 44. §-ainak végrehajtása.

1200/1941. I. M. sz. A bírói árverésen alkalmazott kikiáltó díjazásának szabályozása.

450/1941. M. E. sz. A váltón, kereskedelmi utalványon és közraktári jegyen alapuló követelés érvényesítésére irányuló egyes cselekményeknek a rendkívüli közlekedési nehézségek miatt való elengedése.

490/1941. M. E. sz. A lakások bérletének felmondását korlátozó 2320/1940. M. E. számú rendelet egyes rendelkezéseinek módosítása.

42531/1941. P. M. sz. A Magyar Szent Koronához visszacsatolt keleti és erdélyi országrészen egyes vagyonátruházásoknak az illeték alól időleges felmentése és az öröklési illeték átmeneti szabályozása.

51810/1941. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényűzési és a forgalmi adók megállapítása szempontjából pengőértékre való átszámítása.

Joggyakorlat.*

Magánjog.

1. A közeli rokonok között létesült átruházás ingyenességének vélelmét az állandó birói gyakorlat ági öröklési igény érdekében nem ismeri el, ezért az átruházás ingyenességének bizonyítása a felperest terheli. Az a tény azonban, hogy a felperes az átruházásról készült oly tartalmú szerződést irt alá, amelyben az ingatlan ellenértékeként megállapított vételár nagyobb részének megfizetését elismerte, nem állja útját annak, hogy felperes az okirat tartalmával szemben is bizonyíthassa a hárulás ingyenességét. (K. P. 2437/1940.).

2. Az öröklési jogon alapuló követelések elévülésére az általános szabályok az irányadók. Így az özvegyi jogra alapított kereseti jog elévülése a férj halálának napjától számított harminckét év után következik be. E határidő után beadott keresettel szemben az elévülési kifogás jogszerűen érvényesíthető. Ugyanez áll a szerződéses kötelezettsége alapított igény tekintetében is. A kötelmi jogon alapuló kereseti igény ugyanis szintén harminckét év alatt évül el. Ez legkésőbb a férj halála után érvényesíthetővé vált, attól az időponttól számított harminckét év után az ezirányú kereseti jog is elévül. Való ugyan, hogy családjogi viszonyból alapuló olyan követelés, amely arra irányul, hogy a jogviszonynak megfelelő állapot a jövőre nézve helyreállítsassék, nem esik elévülés alá. Ez alá a szabály alá azonban csak az olyan követelés esik, amelyet, mint családtag törvény alapján követelhetne. Alperes azonban felperessel törvényes tartási kötelezettségben nem áll, mert felperes nem vérszerinti nagynyja, hanem mostoha nagynyja. (K. P. I. 24681/1940.).

3. A gondnokolt által, a gondnokság alá helyezés előtt kötött jogügyletnek megtámasztására a gondnok hivatott. A gondnok az adásvételi szerződés megtámasztásának jogáról kétségtelenül lemondott. Ezzel szemben ügydöntő jelentőségű, hogy ez a lemondás olyan hatályú-e, hogy a gondnokolt örökösét a megtámasztási jog gyakorlásától elzárja. Ebben a vonatkozásban fontos a gyámhatóság magatartása, nevezetesen tudomásul vette-e a lemondást, vagy ahhoz hozzájárult-e. Ha ez is megtörtént, a megtámasztási jog elenyészése csak akkor következik be, ha a lemondás nem minősül visszteher nélkül, vagy aránytalanul kis ellenérték mellett történt lemondásnak. (K. P. V. 3031/1940.).

* Ebben a rovatban közölt jogesetek közül azokat, amelyek a Budapesten székelő bíróságok állásfoglalásait tartalmazzák részben a közvetlenül rendelkezésünkre bocsátott határozatok, részben pedig a „Jogi Hírlap“, a „Magyar Jogi Szemle“ és a „Gazdasági Jog“ című szaklapok alapján dolgozzuk fel és adjuk közre, az illetékjogi határozatokat pedig túlnyomó részben az „Illetékügyi Közlöny“ című szaklap közlései nyomán.

4. Az anyagi jog szabályai szerint a tiszta szinlelt ügylet maga, minden esetben *semmis*. Ha azonban a szinlelt ügylet más ügyletet palástol, a palástolt jogügylet érvényességét a reá vonatkozó szabályok szerint kell megítélni. (K. P. V. 2845/1940.).

5. A Kúria gyakorlatában a *családi és öröklési jogviszonyból származó kötelezettségek* teljesítése tekintetében kialakult jogszabály szerint az ilyen kötelezettségek *szerződéssel megállapított összege is csökkenthető*, ha a kötelezettségek keletkezése óta addig az időpontig, amikor azt teljesíteni kell, az a való érték, amely alapján a kötelezettség megállapított a gazdasági viszonyokban beállott változás következtében jelentős csökkenést szenvedett. (K. P. 2811/1940.).

6. Az örökösök *jogosultak a végrendeletet értelmezni* és ezzel kapcsolatban állást foglalni abban a kérdésben, hogy a hagyomány a hagyományok melyik csoportjához tartozik. A megállapított tényállás szerint az örökösök meghatalmazottja nem tett mást, mint hogy az örökösöknek ezt a jogát hangsúlyozta. Valamely jog érvényesítésének kilátásba helyezése nem tekinthető jogellenesnek akkor se, ha az ellentétes állásponton levőnek engedékenységre bírása végett történik. Az ilyen kijelentés tehát jogellenes fenyegetésnek nem tekinthető, s a létrejött egyezmény akkor sem érvényteleníthető, ha való igaz, hogy az ügyleti elhatározásra ez befolyással is volt. (K. P. I. 2860/1940.).

7. Jogi vélelem, hogy a *házasság fennállása alatt született gyermek a férjtől származónak tekintendő*. A származás törvényességének megtámasztására irányuló perben a férjnek ezt a vélelmet meg kell döntenie, és oly tényeket kell bizonyítani, amelyekből okszerűen következik, hogy a gyermek tőle nem származhatott. (K. P. III. 2076/1940.).

8. A *kötelesrész* kiszámításának alapjául a hagyatékban maradt vagyonon felül az az ingyenes juttatás számítható, amelyet az örökhagyó a vagyonállagból adott és mellyel a már meglévő vagyont apasztotta, nem számítható ellenben a kötelesrész kiszámításánál a jövedelemből való juttatás. (K. P. I. 2391/1940.).

9. A perben érvényesített nyilatkozatok tartalma megegyezik abban, hogy az aláírt örökösök a hagyatékban nem akarnak részesedni. Értelmezésre szorul azonban abban a kérdésben, hogy az illető örökösök örökreszeik átszállásának rendezését a törvényes öröklés szabályaira kívánták-e bizni, vagy meg akarták-e határozni azt is, hogy örökreszeik kinek juszanak. A nyilatkozat tartalma, amely szerint az örökösök a hagyatékot nem vállalják, illetve kifejezetten visszautasítják, és ehhez hozzáteszik, hogy ilyen alapon egyedüli örökös csak atyjuk lehet, nem tekinthető egyszerű vélekedésnek, hanem ilyen irányú akaratuk kifejezésének. A többi nyilatkozatokkal való egybevetés eredményeként azt állapítja meg a Kúria, hogy az örökösök azt az akaratukat kívánták érvényre juttatni, hogy a reájuk átszálló örökreszüket atyjuk kapja meg. Így nincs jelentősége, hogy akaratuk kijelentése közben az *adott körülmények között egyedül helyes „átruházás“ helyett téves („lemondás“, „visszautasítás“)* szót használtak. (K. P. I. 3138/1940.).

10. A polgári jogi határozatok tárában 456. szám alatt felvett határozat és az ennek alapján kifejlődött bírói gyakorlat szerint a *kétoldali szerződéstől* elállhat az egyik fél, ha a másiknak szerződés szegése következtében a szerződés reá nézve érdekét veszítette. A magánjog általános szabályai szerint azonban az a fél, aki a szerződéstől el akar állni, erről a másik felet nyomban értesíteni tartozik, s a jogok gyakorlásában kötelező jóhiszeműséggel ellenkezik az olyan magatartás, amely a másik felet a szerződés hatályossága, illetve saját elállási szándéka tekintetében hosszabb időn át bizonytalanságban tartja. Bírói méltánylásban nem részesíthető tehát az a magatartás, amely az elállásra irányuló jogot a vonatkozó ténykörülmények tudomására jutása után hat és fél év múlva érvényesítette. (K. P. 3438/1940.).

11. Az ajándékozókkal szemben elkövetett szóbeli sértés a peres felek társadalmi helyzetére és műveltségi fokára tekintettel a *durva hálátlanság* fogalmát nem meríti ki. Az ilyen sértések a peres felek társadalmi körében nem szokatlanok, ott azoknak nagyobb jelentőséget rendszerint nem tulajdonítanak, s az adott esetben azoknak a súlyát is enyhíti az alperesek nehéz anyagi helyzete és az ajándékozók részéről folytatott perek és végrehajtások által okozott elkeseredés. (K. P. I. 2866/1940.).

12. Örökhagyónak a megtámadott végrendeletben kifejezésre juttatott akarata hosszas megfontolás eredménye, melyet örökhagyó az eltérésre irányuló kísérletek mellett is megtartott, és azt a végrendeletkezés után újabb megfontolás eredményeként is helybenhagyott. Elhatározásának örökhagyó ismételt és azonosan adta okát és megokolása az észszerűség szempontjából nem eshet kifogás alá. Így örökhagyó megállapíthatóan rendelkezett az akaratelhatározási képességének azzal a fokával, amely szükséges ahhoz, hogy vagyonának halála után való sorsát meghatározza és következésképp a *megtámadott végrendelet örökhagyó cselekvési képességének szempontjából akkor is érvényes, ha örökhagyó egyébként elmebeteg volt.* (K. P. I. 3356/1940.)

13. Sem a 4420/1918. M. E. rendelet, sem annak alkalmazása tárgyában kialakult bírói gyakorlat nem zárja ki azt, hogy a szerződő felek a jogügyletről kiállított okirat hiányait közös megegyezéssel utólag pótolják, sem azt, hogy a hiányok ilyen utólagos pótlásával harmadik személyt bizzanak meg. Az adott esetben peres felek az adásvételi szerződésből hiányzó telekkönyvi adatok utólagos bejegyzésével a községi jegyzőt bízta meg és ennek a vissza nem vont megbízásnak a megbízott, ha évek múlva, sőt csak a kereset beadása után eleget is tett, a hiány pótlás ilyen körülmények között a szerződő felek megegyezése alapján történtnek volt tekintendő s így a *szerződés érvényessége* már meg nem támadható. (K. P. V. 3811/1940.).

14. Az anyagi jog szerint *kétoldali szerződéstől* még abban az esetben is, ha a viszonyos teljesítések ideje abban meg van határozva, az egyik fél a másik félnek csak a szerződés lényegét érintő olyan mulasztása miatt állhat el, amely a megkötött jogügylet által elérni kívánt célt veszélyezteti. Az adott esetben azonban az alpereseket ilyen lényeges és a szerződés

célját veszélyeztető mulasztás nem terheli, miértis a szerződés hatálytalánítására irányuló kereset kellő jogalappal nem bír. (K. P. V. 3129/1940.).

15. A hagyatéki tárgyaláson létrejött megállapodás kifejezetten *harmadik személy javára szóló szerződést* tartalmaz. Ilyen esetben pedig a harmadik személy a kedvezményezett, önállóan és közvetlenül jogosítva van keresetet indítani és így a keresetösségi jogot támadó felülvizsgálati panasz alaptalan. (K. P. 3892/1939.).

16. Az *utólagos házassággal történt törvényesítésnél* annak joghatálya szempontjából nincs jelentősége az elismerés anyakönyvi bejegyzésének és a felsőbb egyházi hatóságok részéről való jóváhagyásnak. Nincs ugyanis olyan jogszabály, amely az ilyen, lelkész előtt tett, a gyermek törvényességének elismerését tartalmazó nyilatkozat hatályosságát, illetve az egyházi anyakönyvbe tett bejegyzését felsőbb egyházi hatóságok jóváhagyásától tenné függővé. (K. P. I. 3402/1940.).

17. Jogügyletet az ebben nem részes harmadik személy csak akkor és csak annyiban támadhat meg, ha és amennyiben az ő jogait sérti. Ebben az esetben sem követelheti azonban a *jogügylet érvénytelenítését*, hanem csupán annak vele szemben való hatálytalánítását. Így a hitelező kérheti annak kimondását, hogy a jogainak kijátszására irányuló jogügylet vele szemben hatálytalan. (K. P. V. 3028/1940.).

18. A házastársak által a házassági együttélés alatt visszterhesen szerzett, de még a házassági életközösség tartama alatt elköltött vagyon a *közszereleményi követelés* elbírálásánál számításán kívül marad. (K. P. I. 1874/1940.).

19. Ha a megajándékozott a szerződés alapján az ajándékozott ingatlanokra csupán az élete tartamára *korlátozott tulajdonjogot* szerzett s azok tulajdonjoga a megajándékozottnak gyermekére a megajándékozottnak halálával a szerződés erejénél fogva az ajándékozótól szerzett joga alapján száll át, a megajándékozott az ajándékba kapott ingatlanokra özvegyi haszonélvezeti jogot hatályosan nem rendelhet. (K. P. I. 2128/1940.).

20. Az az *ági vagyon*, ami a hagyatékban természetben megvan, lezármazó és végrendelet hiányában az ági örökösöket természetben illeti meg, abban az esetben pedig, ha az ági vagyon elidegenítetik, akkor annak értéke jár az ági örökösöknek. (228. sz. elvi határozat). Olyan jogszabály azonban, hogy az ági vagyon elidegenítése esetén azt az örökhagyó hagyatékában található vagyontárgyak helyettesítik, nincs. Tekintve, hogy a felperesek által megjelölt és ági eredetűnek állított vagyontárgyak egyike sincs meg a hagyatékban a hiányzó ági érték, ha annak létezése bizonyítást nyerne is, csupán pénzben lenne követelhető. (K. P. I. 3525/1940.).

21. Hitelezővel szemben *hatálytalan* az olyan *vagyonátruházási ügylet*, amelyet a végrehajtást szenvedő azért kötött, hogy a hitelezője elől az átruházáskor már fennállott követelésének kielégítési alapját elvonja, a szerző fél pedig az adósnak erről a szándékáról tudva, bocsátkozott az ügyletbe, feltéve, hogy az ügylet által a hitelező elől a kielégítési alap

III.
Előirányzat 1941. évre.

	KIADÁS		BEVÉTEL	
	Pengő	fill.	Pengő	fill.
<i>Bevételek:</i>				
a) járulék bevétel			162000	—
b) intézeti bérház hozadéka			38700	—
c) kamat és szelvényjövedelem			1800	—
összes előirányzott bevétel:			202500	—
<i>Kiadások:</i>				
a) végellátásra és segélyre	155000	—		
c) költségekre	27720	—		
b) tartalékalapra	3200	—		
összes előirányzott kiadás:			185920	—
Előirányzott bevétel többlet:			16580	—

P. H.

Dr. CHOLNOKY IMRE sk.
elnök.

IV.

M E G H I V Ó.

A Királyi Közjegyzők és Közjegyzőjelöltek Nyugdíjintézetének 1941. évi rendes közgyűlését Budapesten, V., Alkotmány-utca 14. szám alatt a budapesti kir. törvényszék I. emelet 4. ajtószámú polgári tanácstermébe 1941. évi március hó 30. napjának (vasárnap) d. e. 11 órájára tűzöm ki, melyre az Intézet tagjait meghívom.

Az ügyrend 9. §. 2. bekezdése értelmében utalok a Kir. Közjegyzők Közlönye 1941. évi 2. számára, melyben az 1940. évi zárszámadás és vagyonmérleg, valamint az 1941. évi költségvetési előirányzat közzétételik.

A folyó évre az egy-egy közjegyzőre eső járulék havi összegét az intézőbizottság a nyugdíjszabályzatban minimált 50.— azaz ötven pengőben állapította meg. Az a királyi közjegyző, aki a múlt évben póttjárulékot fizetett, ezt a folyó évben is változatlanul fizeti az 50.— pengő járulékkal együtt.

Tárgysorozat.

1. Határozathozatal az 1940. évi zárszámadásra vonatkozó jelentés és felmentvény tárgyában.
2. A költségvetési előirányzat felülvizsgálása.
3. Elnök választása. (Szab. 4. §.)
4. Az intézőbizottság 4 rendes és 2 póttagjának megválasztása. (Szab. 7. §.)
5. Az ellenőrzőbizottság tagjainak megválasztása.
6. Esetleges indítványok.

Kelt Budapesten, 1941. évi február hó 25.

P. H.

Dr. CHOLNOKY IMRE
elnök.